

Lituaniei, termen pe care-l întâlnisem și în studiile consacrate gramaticii istorice și istoriei limbii ruse literare.

Studiind istoria limbii literare bieloruse, am observat că limba folosită în documentele oficiale, în actele și codexurile Marelui Cnezat Lituanian este, după alți autori, nu rusa, ci *bielorusa*¹.

Cercetînd istoria limbilor ucraineană, polonă, cehă, slava veche și slavona, aflăm că limba, utilizată în Lituania, ar fi fost, după unii, *ucraineana*, după alții, *slavona*, cu elemente din polonă, cehă etc.

Ne-am adresat apoi unor specialiști lituanieni de la Institutul de limbă și literatură al Academiei R. S. S. Lituaniene și de la Universitatea din Vilnius, care însă ne-au răspuns că problema de față nu a fost cercetată, iar ceea ce știm în prezent este nesigur și contradictoriu. Aceasta ne-a determinat să încercăm a rezolva, fie și în parte, o chestiune așa de controversată, punînd la contribuție, între altele, analogiile cu subtipul moldovean al slavonei, care merită un studiu special.

Un prim rezultat al cercetărilor întreprinse de noi în acest domeniu a fost prezentat în comunicarea ținută la Sesiunea festivă: *Ioan Bogdan și istoria culturii românești. Cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la nașterea marelui savant român (1864—1964)*, în ședința din 9 decembrie 1964², sesiune organizată, între 8 și 11 decembrie a aceluiași an, de Asociația Slaviștilor din R. S. România, la București și Brașov, cu sprijinul Ministerului Învățămîntului. Ulterior, am susținut, la Filiala Iași a Asociației Slaviștilor, o comunicare cu privire la caracterul limbii slavone din Lituania. Unele aspecte ale problemei au fost reluate în comunicarea prezentată la sesiunea științifică a Institutului Pedagogic din Iași din 13—15 martie 1965, comunicare publicată într-un volum special³.

Lucrarea de față este consacrată studierii redacției lituaniene a slavonei, utilizată ca limbă de cultură, de cancelarie și bisericească în Evul Mediu în Marele Principat Lituanian. Sînt studiate, pe de o parte, cauzele social-culturale care au determinat răspîndirea acestei limbi în Lituania, iar pe de altă parte, denumirea și particularitățile ei în comparație cu alte redacții ale slavonei. În plus, problema este cercetată în strînsă legătură cu istoria limbilor slave de est, cu rolul și importanța polonei și cu influențele exercitate asupra slavonei din Lituania de limbile lituaniană, latină, germană, cehă și letonă⁴.

¹ Vezi T.P. Lomtev, *Belorusskij jazyk*, Moscova, 1951, p. 6. Letopisețele bieloruse — cele mai multe provin, din secolele al XVI-lea — al XVII-lea (dar apar din veacul al XIV-lea) — care prezintă o deosebită însemnătate istorică și literară, au fost încorporate în așa-numitele „Cronici lituaniene”.

² Vezi darea de seamă din „Romanoslavica”, XIII, 1966, p. 9.

³ Vezi A. Vraciu, *Momente din istoria limbii și culturii lituaniene*, în Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași — Institutul pedagogic: *Comunicări prezentate la sesiunea științifică din 13—15 martie*, 1965, p. 119—129.

⁴ Analiza detaliată a particularităților proprii slavonei lituaniene constituie subiectul altei lucrări.